

БОЛТІВЕЦЬ Сергій Іванович

РОСІЙСЬКИЙ НАЦИЗМ У СВІДЧЕННЯХ ЕПОХИ

Serhii BOLTIVETS
RUSSIAN NAZISM IN THE TESTIMONIES OF THE ERA

DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2025.02.063>

УДК 323.28

*Я не хочу вертатись на сталінську «родіну» тому,
що підлість, цинізм і жорстокість більшовиків не знає меж.
Партійна кліка, яка дотримується гасла «мета виправдовує
всі засоби», дійсно не перебирає ніякими засобами.
Більшовизм – це є насильство над людиною, це є рабський труд,
це є сваволя політичної кліки, це є новітнє кріпацтво,
це є терор фізичний і духовний, це є злидні, це є голод, це є війна.*

(Іван Багрянний, 1946)

Російські нелюди як антропологічний вид

Життя кожної нації і людини в ній – це ненастанне усвідомлювання спільної та індивідуальної відповіді на питання: «Чому?» Чому людина живе серед людей власної або іншої нації? Чому таке життя її влаштовує? Чому людина, зрештою, жива?

Вибір між життям і смертю, здійснення якого стало ненастанним процесом осмислення й усвідомлення себе українцями, постає перед людьми нашого народу протягом останнього тисячоліття особливо виразно. Програмовою віхою на шляху осмислення цього вибору став памфлет Івана Багрянного «Чому я не хочу вертатись до СРСР?», написаний і виданий брошурою у 1946 році. Дослідники справедливо вбачають у ньому *політичну декларацію* національної гідності й

**БОЛТІВЕЦЬ Сергій Іванович
(1956 р.н.)**

прав людини, про які заявляє колишній в'язень та оstarбайтер, що протистоїть примусовій репатріації до СРСР і попереджає цим самим співвітчизників про небезпеку насильства, тортур і принижень на окупованих московитами-росіянами українських землях.

Але голодомори, концтабори та постійні репресії – лише засоби здійснення власної зверхності над підкореними народами СРСР, неназваною, але планомірно здійснюваною кінцевою метою яких було їх повне знищення як психічне, так і фізичне. Історична психологія, зважаючи на чинники самовідчуття і самоусвідомлення людини в замкнутому осередді загроз її життю в першій половині ХХ століття, засвідчує ненастанну підміну понять добра і зла, життя і смерті, «товаришів» і «ворогів народу». На відміну від запозиченого з

християнства нескінченного протистояння бога і диявола, більшовицька система, яку викриває Іван Багряний, з легкістю може обернути будь-якого товариша на ворога народу з метою його знищення. Ідеологічний підхід до противаг залишається християнським, але його втілення переноситься з абстрактних особин на реальних людей, причім не відкладено у часі, а негайно: це вчора ти товариш, а сьогодні ти – ворог народу, якого знищують.

Антропологічний вид, який несе з собою смерть, має бути якимсь чином позначений для попередження про небезпеку мільйонів братів і сестер, як називає своїх співвітчизників Іван Багряний. Найбільш зрозумілою для всіх людей-українців на той час 40-х років XX століття була самоназва «більшовики» для всього конгломерату російських убивць. Однак, як ми знаємо нині, характерною історично-психологічною властивістю цих нелюдь є їхня постійна здатність імітувати самоназви інших людських організмів з метою приховування власної антропофагії. Відтак мімікрія «більшовиків» вже мала тяглу історію скидання і перевдягання своїх найменувань, серед яких в історичній пам'яті інших народів закарбувались назви «меря», «мордва», «московити», «велікороси», «руськіє», «россіяне» і тому подібне. Для етнічної утилізації інших народів з'явилися розширення доволі близьких за логікою свого утворення понять: «велікороси», тобто ми великі, більші за всіх вас, і звідти «більшовики», тобто нас багато, а вас мало, ви «меншовики», «меншини» і тому ваш можливий опір марний; «советськіє люди», тобто – це колонізована спільнота, де всі і кожен зокрема втрачали свою національну суб'єктність, розчиняючись в океані примарної «дружби народів».

Нині, із загостренням агонії спадкоємців Золотої Орди – Московії, Російської імперії, Російської федерації – очевидними стали її предковичні зазіхання на життя українського народу. Це демілітаризація українського народу, тобто позбавлення його засобів захисту і збереження власного життя, і денаціоналізація, себто повне знищення вже роззброєного українського народу. Як відомо, російські очільники, позбавлені можливості роззброїти Українську державу для того, щоб перейти до групових та індивідуальних вбивств українців, апелюють до «першопричин» їхньої війни проти України. На наш погляд, важливо підтвердити наявність таких вигаданих причин

і назвати нарешті у цьому нашому історично-психологічному дискурсі.

Передусім неусвідомлюваними досі залишаються антропологічні відмінності особин нелюдь від типової людини з притаманною їй основною психологічною властивістю – людяністю. За расово-географічними ознаками неможливо заперечити приналежність московитів-росіян, які привласнили собі у вигляді трофею назву приналежності до Русі-України, до монголоїдів. Водночас українці незаперечно належать до європеїдів. У будь-якому разі суміжжя розселення європеїдів, до яких належать українці, і монголоїдів, до яких належать нинішні росіяни, і є *полем битви* між творцями і споживачами результатів творчості, трудівниками і грабіжниками, мирними людьми та їх убивцями. Росіяни з усіма їх сигніфікативними мімікріями протягом тисячоліть – це не тільки географічно-расова належність, а насамперед паразитарний антропологічний вид, який живиться життями інших народів і є небезпечним навіть для народів власної монголоїдної раси.

Історичний і сучасний російський нацизм

Здавалось би, очевидним для європеїдів є звичний потяг до рідного дому і своєї вітчизни, який не передбачає умов, пояснень, спонук до відчуження. І тому автор памфлету «Чому я не хочу вертатись до СРСР?» змушений пояснювати здивованим європеїдам і своїм співвітчизникам, чому його бажання жити сильніше за потяг до неминучої смерти на окупованій росіянами батьківщині. Жодне з означень, вжите Іваном Багряним, не є перебільшенням. Фактами «страшного змісту» є і названі автором «сибірські концтабори», і «тоталітарна кривава більшовицька системи», і «НКВС», і «червоний російський фашизм», і «репатріаційні комісії з СРСР» і «сталінський соціалізм». Сьогодні, через проминулі майже вісім десятиліть з часу написання памфлету, історично-психологічною реальністю є те, що, незважаючи на неодноразову зміну поколінь, російський антропологічний вид не зазнав жодних змін у реалізації свого канібалістичного призначення, засобами якого є брехня, вбивство і пограбування.

Однак не можна, на наш погляд, погодитись з англізмом «рашизм» стосовно державної ідеології РФ, як це 2 травня 2023 року вчинила Верховна Рада, ухваливши Постанову № 9101

про Заяву Верховної Ради України «Про визначення існуючого в Російській Федерації політичного режиму як рашизму та засудження його ідеологічних засад і суспільних практик як тоталітарних та людоненависницьких». Натомість *термін «російський нацизм» ви-черпно окреслює це тоталітарне людиноненависництво*. Більше того, ненависть до людей підтверджує точність нашого термінологічного визначення нелюдів стосовно росіян як виду спадкоємних антропофагів. До прикладу, вислів невідомого автора «Є така нація – нелюди», який набув популярності в українському сегменті соціальних мереж вже після вчинення росіянами перших злочинів проти людяності в Бучі, Ірпені, Мощуні, Макарові, Гостомелі та інших містах і селах біля Києва у 2022 році, став народним, що також підтверджує нашу думку.

Як і майже століття тому, сучасний цивілізований світ не може повірити ні нинішнім, ні тодішнім втікачам від російського нацизму на загарбаних ним територіях України загрозу «смерті-терору» та «ненаситної злоби і кровожерної зненависти до нас, українців», як відзначає це Іван Багрянний. І якщо всі українці, які були в німецькій окупації, до 50-х років ХХ століття вже при радянській, тобто російській, окупації ходили з вклеєними у паспорти білими вкладками на виселення з України, але виселення не сталось, то тепер, у ХХІ столітті, цей російський намір росіяни планують реалізувати сповна. Російська «денацифікація» українців означає їхнє повне винищення будь-яким шляхом і насамперед шляхом депортації або, що надійніше, фізичної ліквідації.

«Цивілізований світ» як антитеза російському нацизму

Промінь світла вабить з темної кімнати, заграбоване віконечко – з тюремної камери, небесна широчінь – з концтабору. Це можна уявити за аналогією, але повірити в те, чого зазнала інша українська людина, не маючи подібного досвіду, неможливо. Після Першої світової війни Ерїх Марія Ремарк висловив думку про те, що сповна знати про те, що таке війна, може тільки людина, яка на ній загинула. Але й це, варто зауважити, буде одиничний досвід. Тому відчайдушні спроби Івана Багряного пояснити, «розказати світові хоч частину тієї страшної правди, що жене нас по світах крізь нужду, холод і голод» упродовж

століття залишаються марними донині, коли вже більше десяти мільйонів сучасних біженців з України розповідають про нинішній російський геноцид.

Раціональні способи доведення залишаються недійовими навіть у разі математичного обрахунку І.Багряним втрат десяти мільйонів українського населення протягом 1927 – 1939 років, бо до свідомости жодного з тих, кому адресовано цей розрахунок, не вдерлись «кривавим кошмаром» більшовики, заколовши багнетами однорукого 92-річного діда-пасічника перед його очима, тоді ще десятилітньої дитини. Як цивілізована людина західного штибу може зрозуміти нещастя 12-14-річних українських дівчат, яких у 2022 році згвалтували російські військові, вирізали їхні нутроші, а дитячі тілця розвісили на деревах уздовж дороги біля міста Ірпеня? А як ця людина сприйме прибиті до сходинок дерев'яної драбини лапи домашнього собаки, в якого ще живого росіяни виїли нутноші і залишили покалічене мертве собаче тіло його господарям на згадку про російський гуманізм?

Описуючи трагічні наслідки знищення українців як нації впродовж 1929 – 1933 років шляхом виселення найзаможніших сільських хліборобів до Сибіру і штучно організованого голоду, розстріли і заслання «в далеку Колиму, Соловки, на землю Франца-Йосифа і т.д., і т.ін.» у 1933 – 1939 усієї української інтелігенції, серед яких «був однаково битий і катований», автор памфлету привертає увагу до зникнення людей. Однак зрозуміти, а тим більше пережити співчуття до людини, якій пощастило вижити в російських тюрмах і концтаборах типово західна людина не здатна. Відповідно психологи й психотерапевти західного світу, як правило, непридатні для допомоги та лікування людей, котрі постраждали від російських злочинів проти людяності. Приведу приклад.

Мені довелось спілкуватись з одним із психологів Сіднейського університету, якого представили як одного з найвидатніших австралійських психотерапевтів. Довідавшись, що я з України, він невідомо навіщо узагальнив свої враження про українців в цілому, з якими йому довелося мати справу на австралійських землях, відзначивши, що, незважаючи на їхню приналежність у їхній батьківщині до страшних терористичних націоналістичних організацій під орудою Бандери, в австралійському житті вони милі і дружелюбні люди,

які не становлять жодної загрози для навколишніх. Це враження, що лишилось незмінним майже століття, засвідчує й Іван Багряний: «Європеець або американець, почувши, що автор пробув вісім років по тюрмах у країні «соціалізму», подумає, що він є принаймні убивцем-рецидивістом або гвалтівником малолітніх дітей, або бандитом з великої дороги, коли заслужив такої кари».

Таким чином уявлення українців про «цивілізований світ» є певним міфологізованим образом свого колективного визволителя, якому притаманні властивості еталону належного суспільного співжиття. Відчужене від української мовної свідомості його латинське позначення «*civitas*» ще більше дає простору для домислювання бажаного, того, чого не існує в реальному житті додатково до багатозначності оригіналу, що позначає громадянство, право громадянства, громадянське суспільство, державу, співтовариство, співдружність, місто, столицю, громадян, громадянське населення, громаду, народну масу, народ, люд, міщан. Міфологізований «цивілізований світ» протистоїть реаліям людиноненависного «російського світу» (в оригіналі – «русскому миру»), хоча йдеться всього-на-всього про образ бажаного суспільства.

Міф-ідеологема «російський народ»

Кочівники, що прагнули підкорити предківних земледільців, змушені були вбиратись у їхні шати, видаючи себе за своїх, що ми й спостерігаємо протягом усієї історії існування міфічного «російського народу». Саме тому московити, одягнувши на себе огречену маску русичів, оскільки, як відомо, 22 жовтня 1721 року цар Петро I перейменував Московське царство на «Російську імперію», а московитів на «росіян», з особливою патологічною ненавистю нищили оригінал. Кочовий геном – в усьому кочовий, включаючи не тільки місце мешкання, а й міжлюдські взаємини, власну національну належність та будь-що інше. Кочовий геном московита живе у всьому й особливо яскраво виявляється не лише в переміщеннях з метою втечі внаслідок крадіжок, пограбувань і вбивств, але й у патологічному потязі до назовництва (сигніфікації) як засобу оволодіння світом. Так, світ, у якому вони кочують, називають «російським», бажане для них майбутнє – «комунізмом», себе – «більшовиками», «росіянами» і, зрештою, – «радян-

ськими людьми» від слова «радитись», чого вони ніколи не робили і не роблять. Скажімо син російського академіка Налімова згадував, що батько у відпустку виїжджав з Москви до рідного села, де спілкувався з селянами зовсім незрозумілою йому мовою. На запитання про те, що це за мова і чому він з цими людьми нею, а не російською, говорить, батько йому відповів: «Це по паспорту ми з тобою росіяни, а за національністю – зиряни». А це означає одне: знищені кочівниками народи продовжували зберігати свою національну ідентичність у надрах і Золотої Орди, і її Московського улусу та царства, Російської імперії, Радянської Росії і Союзу, сучасної Російської федерації й вочевидь вони й надалі будуть існувати після падіння полуди з очей усіх поневолених цієї ненажерливою ордою народів.

Іван Багряний вже в середині XX століття відзначає, що саме «терором російський червоний фашизм (більшовизм) намагається перетворити 100 національностей у т. зв. «єдиний радянський народ», цебто фактично в російський народ». Але за своєю суттю метаморфоза міфічного перетворення людини в росіянина є її обернення на ніщо, тому що, достатньо лише заміни імені і прізвища на концтабірний номер, щоб будь-яка людина втратила власну ідентичність, у тому числі свою національну приналежність, індивідуальну історію всього попереднього життя і розуміння власного ковітального призначення. Опір зникає, залишається лише озлобленість на самого себе і весь навколишній світ, ідеалом утілення якої є тільки смерть – рівною мірою і навколишніх, і власна. Смерть стає життєвим ідеалом самовтілення. Саме тому, на відміну від ідеалу життєлюбності українців, переносити його на росіян є чи не найбільшою психологічною хибой.

Нині, в умовах російської війни проти Української держави та українців як народу, думати, що російські втрати живої сили справлять будь-яке враження на їхні сім'ї і, тим більше, російське суспільство, якого не існує, є насправді фатальною психологічною помилкою. Втрати на українському фронті сприймаються і будуть сприйматись як природне втілення російського життєвого ідеалу – смерті. Звідси джерелить нечутливість до втрат будь-яких інших народів, нездатність зрозуміти біль інших. Для росіян це буденно, звично. Певна річ, йдеться про душевний, а не фізичний біль як психофізіологічний стан організму росіянина.

Втілення кочового синдрому, властивого монголоїдам, які привласнили собі назву «росіяни», має багато прикладів, які наводить Іван Багняний, але найбільш виразним, на наш погляд, є такий: «раз караючи за виступи проти Єжова і «єжовщини», а раз за підтримку того самого Єжова і «єжовщини» і т.д., і т.п. І все це робилося з одвертим цинізмом і холодною жорстокістю та у «Грандіозних масштабах».

Отже, очевидно, що про душевну чуйність стосовно «російського народу», не йдеться. Тому, що якби «російський» насправді був народом, а не міфом, його інстинкт самозбереження генерував би хоча б найменші імпульси взаємочуття з усім живим. Але вони відсутні, фактично мертвими є будь-які зв'язки російського з живим, яких, інакше кажучи, ніколи й не було. Страх перед цією пустою «російського народу» гамується лише патологічним потягом до захоплення всього живого навколо, надлишки якого знищуються за формулою, наведеною І. Багряним: «В СССР людей хватит і нечево церемоніцца».

Мрія про суд

Наостанок Іван Багняний у XXII розділі висловлює бажання всього українського народу про відновлення правди і справедливості. Певно, під впливом духу часу – проведенням Міжнародного воєнного трибуналу у Нюрнберзі в 1946 році над очільниками й діячами Третього Рейху: «То нехай нам влаштують суд. Нехай нас судять, але в Європі, перед лицем цілого світу. Нехай нас обвинувачують, у чому хочуть, але нехай нас судять представники цивілізованого світу. Всі оті сотні тисяч нас,

утікачів від більшовизму, сядуть на лаву підсудних». Український ідеалізм, утілений письменницьким талантом автора, на наш погляд, безмежно жертвний, але не співмірний з реаліями ні того часу, ні, тим більше, із вимогами, або, як нині модно говорити, викликами майбутнього.

«Цивілізоване суспільство» в українському еквіваленті – це «усуспільнене суспільство», тобто соціум, який має бути суспільством, що найбільше розуміє, відчуває і знає про російські злочини щонайменше протягом останнього, XX століття, хоч злочини проти людяності не мають і не повинні мати термінів давності. Таким суспільством, безперечно, є Український народ, який найбільше постраждав від кількості російського геноциду. Тому він має найбільше моральне право бути суддею над російськими злочинцями незалежно від того, чи дожили вони до отримання справедливої відплати. До участі у винесенні справедливих присудів мають бути причетні всі українці, причому незалежно від країн перебування і поколінь, які еміграцією з батьківської землі рятували своє життя, або майбутнє народження нащадків уже на чужині. Не жертвою, а переможцем, не підсудним, а суддею має бути кожний українець, котрий зберіг честь власної нації – Богообраної захисниці найвищої моральності і людяності.

Рецензенти:
д. психол. н., проф. Віктор МОСКАЛЕЦЬ,
д. психол. н., проф. Оксана ФУРМАН.

Надійшла до редакції 14.06.2025.
Підписана до друку 19.06.2025.

Бібліографічний опис для цитування:

Болтівець С.І. Російський нацизм у свідченнях епохи. *Психологія і суспільство*. 2025. № 2. С. 63-67. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2025.02.063>